

**Uchwała Nr XLIII/215/2013
Rady Miasta Świeradów-Zdrój
z dnia 24 kwietnia 2013 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Świeradów-Zdrój na lata 2013-2015**

Na podstawie 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 roku - Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity z 2013 roku - Dz. U. poz. 135 z późn. zm.)

Rada Miasta uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Świeradów-Zdrój na lata 2013-2015” stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Świeradów-Zdrój.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLIII/215/2013
Rady Miasta Świeradów-Zdrój
z dnia 24.04.2013 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE ŚWIERADÓW-ZDRÓJ
NA LATA 2013-2015**

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, kształtuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Dobrze funkcjonująca rodzina daje dziecku poczucie bezpieczeństwa, akceptacji, zrozumienia, przynależności, poczucia własnej wartości, uczy tolerancji, ufności, uczciwości, zaradności życiowej, komunikowania się ze społeczeństwem, spełnia jego podstawowe potrzeby.

Współczesna rodzina znajduje się pod naporem wielu czynników zewnętrznych, które wpływają na jej gwałtowne, wielorakie przemiany. Jedne z nich wywierają wpływ pozytywny i polepszają jej warunki życia, inne zaś powodują jej dezintegrację i dezorganizację, naruszają podstawowe normy rodzinne regulujące funkcjonowanie rodziny i jej członków w samej rodzinie i poza nią.

Dzisiejsze społeczności lokalne są siedliskiem wielu różnorodnych i przeciwstawnych zjawisk, których część niewątpliwie negatywnie oddziałuje na osobowość ludzi, a szczególnie dzieci i młodzieży. Niektóre z nich pojawiają się okresowo, niemal we wszystkich rodzinach, ale nie wszędzie czynią spustoszenie. Obecnie proces wychowania i socjalizacji dzieci i młodzieży w rodzinie bywa zdeformowany przez takie zjawiska jak: alkoholizm, ubóstwo, rozpad rodziny przez rozwód, nieporadność życiowa rodziców, ich niskie kwalifikacje ogólne i etyczne. Zjawiska te stanowią podstawowe przyczyny dysfunkcji i patologii rodziny w Polsce. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają wszechstronnych rozwiązań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają ciągłego monitorowania przez pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji oraz podejmowania działań na rzecz rodziny. Rodzinę należy wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Założeniem niniejszego programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji oraz eliminowanie sytuacji, w których dziecko musi opuścić własną rodzinę. Realizowane zadania skupiać się będą

nie tylko na dziecku, ale także na całej rodzinie, nawet wówczas, kiedy dziecko zostanie umieszczona poza rodziną biologiczną, celem umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Świeradowie-Zdroju na lata 2013-2015 opracowany został w oparciu o założenia Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 roku (tekst jednolity z 2013 roku - Dz. U. poz. 135 z późn. zm.).

II. Założenia programu

Głównym założeniem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności oraz upowszechnianie wiedzy o możliwości korzystania z wszelkich form placówek wsparcia w celu godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia w rodzinie, tak aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc rodzinie: ośrodek pomocy społecznej, szkoły, sądy, policja, stowarzyszenia, służba zdrowia, poprzez tworzenie wspólnych projektów. Program zawiera propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy nie tylko materialnej, ale głównie socjalnej oraz specjalistycznej (psychologicznej, pedagogicznej). Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka”, w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Kolejnym celem Programu jest powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej. Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest inicjowanie działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka. Rodziny, których dzieci opuszczają zastępcze formy opieki wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich. Realizacja założeń przyjętych w Programie pozwoli udzielić rodzinie szybkiej i skutecznej pomocy, aby dziecko mogło do niej powrócić na stałe.

Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

III. Diagnoza

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Gmina Miejska Świeradów-Zdrój liczyła 4396 mieszkańców, 2380 kobiet oraz 2016 mężczyzn, w tym 790 dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaniu zarejestrowanych było 326 bezrobotnych mieszkańców Świeradowa-Zdroju, w tym 145 kobiet oraz 181 mężczyzn. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 76 osób.

W roku 2012 pomocą społeczną objętych było ogółem 219 rodzin tj. łącznie 429 osób w tych rodzinach, co stanowi 9,76% ogółu mieszkańców. Wśród tych rodzin, 72 wychowują dzieci (w rodzinach tych jest 268 osób). Udział procentowy rodzin wychowujących dzieci w rodzinach ogółem wynosi 32,88%. W rodzinach objętych pomocą społeczną wychowuje się 152 dzieci.

Wykres. 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS w Świeradowie-Zdroju w roku 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Świeradów-Zdrój

Na terenie Gminy Świeradów-Zdrój funkcjonuje Przedszkole Miejskie, Miejski Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa Nr 2, oraz dwie świetlice środowiskowe „Ul” i „Mrowisko”.

Dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły ponadgimnazjalnej z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej mają możliwość korzystania z posiłków w ramach rządowego

programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2012 roku z nieodpłatnych posiłków korzystało 98 dzieci.

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są ze względu na trudne sytuacje życiowe osób i rodzin, których nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień i zasobów.

Głównym powodem przyznania pomocy rodzinom (pełnym, niepełnym) wychowującym dzieci jest ubóstwo.

Wykres. 2. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom wychowującym dzieci przez MOPS w Świeradowie-Zdroju w roku 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Świeradów-Zdrój

Współczesne rodziny wielokrotnie nie radzą sobie z problemami życia codziennego, co prowadzi do nietrwałości związków małżeńskich, wzrostu rodzin niepełnych, zrywane są więzi międzypokoleniowe. Wśród dzieci i młodzieży występują niepokojące zjawiska takie

jak wzrost przestępczości, agresja, narkomania, alkoholizm. Część osób dotkniętych różnymi problemami, których nie udaje im się pokonać wykorzystując własne zasoby, zgłasza się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeradowie-Zdroju, który udziela pomocy adekwatnej do ich potrzeb oraz możliwości Ośrodka.

W sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu wynika, że w roku 2012 w pieczy zastępczej było 11 dzieci z gminy Świeradów-Zdrój.

IV. Zasoby

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- ✓ Urząd Miasta Świeradów-Zdrój
- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeradowie-Zdroju
- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Lubaniu
- ✓ Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeradowie-Zdroju
- ✓ Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych
- ✓ Placówki oświatowe: Przedszkole Miejskie w Świeradowie-Zdroju, Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju, Szkoła Podstawowa Nr 2 w Świeradowie-Zdroju
- ✓ Komisariat Policji w Leśnej, Rewir Dzielnicowych w Świeradowie-Zdroju
- ✓ Sądy i kuratorzy sądowi
- ✓ Zespół Interdyscyplinarny
- ✓ Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Świeradowie-Zdroju
- ✓ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Jo-Med” w Świeradowie-Zdroju
- ✓ Organizacje pozarządowe

V. Cele Programu

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem oraz ochroną dziecka.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
4. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych.

VI. Zadania do realizacji

1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej.
2. Objęcie dożywianiem w formie obiadów, na terenie placówek oświatowych, wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych.
3. Objęcie dożywianiem, w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” osób dorosłych wymagających takiego wsparcia.
4. Pośredniczenie w przekazywaniu podopiecznym żywności, używanego sprzętu AGD i RTV, mebli oraz odzieży.
5. Pomoc w załatwianiu spraw związanych z uzyskaniem prawa do lokalu socjalnego lub komunalnego.
6. Możliwość ustalenia korzystniejszych warunków spłaty zadłużeń czynszowych, a także przyznawanie dodatków mieszkaniowych.
7. Udzielanie profesjonalnego wsparcia uczniom i ich rodzicom na terenie szkół przez psychologów i pedagogów szkolnych.
8. Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów współpracujących z rodziną.
9. Organizacja specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem.
10. Organizacja działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
11. Aktywizacja zawodowa rodziców.

12. Ustawiczne doskonalenie wiedzy i umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologów i pedagogów szkolnych w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną.
13. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.
14. Preferencje dla rodzin wielodzietnych przy przyjęciu dzieci do przedszkola miejskiego, uprawnienie do zniżki za pobyt drugiego i kolejnego dziecka w przedszkolu oraz dla rodzin o niskich dochodach (poniżej kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej).
15. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie, w tym w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
16. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży poprzez zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży i propagowanie sportu, rekreacji i kultury.
17. Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.
18. Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.
19. Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.
20. Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.
21. Uświadamianie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.
22. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
23. Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych w wypełnianiu podstawowych funkcji rodzinnych.
24. Indywidualne poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne oraz zawodowe.

VII. Oczekiwane rezultaty

1. Podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku.
2. Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy.

3. Zintegrowanie kompleksowych działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji na rzecz dzieci i rodzin naturalnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
4. Zahamowanie wzrostu liczby dzieci kierowanych do różnych form opieki zastępczej.
5. Pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania.
6. Rekonstrukcja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

VIII. Źródła finansowania programu

Zadania trzyletniego gminnego Programu będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Gminy. Środki pochodzić będą głównie z budżetu Gminy Świeradów-Zdrój, jej jednostek organizacyjnych oraz dotacji z budżetu państwa. Będą czynione również starania o pozyskanie środków z innych źródeł.

IX. Monitorowanie

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeradowie-Zdroju. Monitorowanie *Programu* odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy sprawozdań z wykonania zadań, w tym osiągniętych efektów. W terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miasta przedkładane będzie sprawozdanie z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. poz. 135 ze zm.) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój na lata 2013-2015 przewiduje rozwój działań profilaktycznych mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka, zapobieganie narastania kryzysu poprzez pracę z rodziną naturalną oraz zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

Zakłada się, iż realizacja programu w kilkuletniej perspektywie ograniczy liczbę dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.